

Myter og fakta om reformen af fleksjob og førtidspension

Debatten om fleksjob og førtidspension og de forhandlinger, der i øjeblikket finder sted i Folketinget, er baseret på en lang række fejlagtige påstande fra regeringens side. Dem gør vi op med.

Myte: Udgifterne til fleksjobordningen er løbet løbsk – den er for dyr!

”Udspillet skal bringe udviklingen tilbage på sporet (...) I dag er der knap 55.000 flere personer på førtidspension og i fleksjobordningen end forventet, da reformen blev indgået, og samfundet brugte derfor alene i 2010 over ni milliarder kroner mere end forventet på ordningerne.” (Side 4 i reformudspillet ’En del af fællesskabet’.)

Hovedargumentet for reformen har lydt, at udgifterne til fleksjob og førtidspension er løbet løbsk, og at alene fleksjobordningen koster 11 mia. om året. Det er forkert.

Ganske vist er antal personer i de to ordninger steget med 37.000 fra 2003-2009, men det **modsvares af et fald på 41.000 personer på sygedagpenge, kontanthjælp eller revalidering** (Kilde: ”SRSF’s kommende reform af førtidspension og fleksjob”, analyse ved økonom og cand.scient. Henrik Herløv Lund).

Hvis skatteindtægterne fra fleksjobberne medregnes koster fleksjobordningen under det halve af, hvad regeringen påstår, nemlig 5,5 mia. kr. (Se *Beskæftigelsesministerens svar på spørgsmål 172 af 7. marts 2012*).

Endelig bidrager fleksjobberne stort til samfundets økonomi. 52.100 fleksjobbere svarer til 20.000 fuldtidsansatte, der svarer til en årlig værditilvækst på med 11,4 mia. kr. (*Beregninger foretaget af HK Østjylland i 2010*).

Myte: Mange fleksjobbere får tilskud til meget høje lønninger

Det lyder i debatten (for eksempel ved Mette Frederiksens præsentation af reformen), som om mange fleksjobbere har tårnhøje lønninger og tilskud. Det er ikke korrekt. **Der er allerede i dag et loft for beregning af tilskuddet.** Loftet er på 466.594 kr. Staten betaler enten 2/3 eller 1/2 heraf i tilskud til virksomheden. Men **kun 3 % af fleksjobberne tjente i 2010 kr. 466.594 eller derover.** (*Beskæftigelsesministerens svar på spørgsmål 173 af 28. marts 2012*).

De 3% er ikke en speciel udgiftstung gruppe. For det første, fordi de er så få, for det andet fordi **arbejdsgiveren betaler al løn udover tilskuddet.** Hertil kommer, at **højtlønnede fleksjobbere betaler tilsvarende mere i skat** - for manges vedkommende mere end staten yder i tilskud.

Myte: Kun højtlønnede fleksjobbere rammes af reformen

Regeringens ministre fremstiller reformen som en omfordeling fra højt- til lavtlønnede fleksjobbere, så kun meget højtlønnede fleksjobbere berøres.

Det har intet med virkeligheden at gøre: **Reformforslaget går hårdt ud over fleksjobbere med helt almindelige lønninger.** Det fremgår af Beskæftigelsesministeriets egne tabeller (*notat 12.03.12*). Ellers kan reformen heller ikke frembringe en besparelse på 1,9 mia. kroner i 2020.

Myte: Reformen giver fleksjobberne incitament til at arbejde mere

"[Regeringen ønsker] en ordning, som i højere grad tilskynder fleksjobansatte til at øge antallet af arbejdstimer"(Side 14 i reformudspillet 'En del af fællesskabet').

Fremover skal fleksjobbere kun have fuld løn for den "reelle arbejdstid" som det hedder i oplægget. Det betyder, at lavtlønnede ikke behøver at arbejde ret meget for at få fuldtidsløn og altså **snarere får incitament til at arbejde mindre** (Beskæftigelsesministerens svar på spg. 250). Det samme gælder de højtlønnede, der ellers skaber størst værditilvækst, for de vil ifølge forslaget aldrig kunne få en fuldtidsløn, uanset hvor meget de arbejder. Det betaler sig ikke for dem at arbejde mere, for så bliver tilskuddet bare mindre.

Myte: Borgere, der allerede er tilkendt fleksjob eller førtidspension, bliver ikke ramt af reformen.

"Regeringens udspil får ikke konsekvenser for de mennesker, der i dag er på førtidspension, medmindre de fremover flytter uden for EU. Fleksjobansatte bliver kun berørt, hvis de får et nyt fleksjob." (Side 5 i reformudspillet 'En del af fællesskabet').

Det er rigtigt, at nuværende fleksjobbere kan fortsætte i jobbet under de nuværende betingelser, men hvis de skifter job bliver de omfattet af de nye regler og har dermed stor risiko for lønnedgang, afhængig af hvor mange timer de kan arbejde. **Mange fleksjobbere vil derfor føle sig stavnsbundne i deres nuværende job og mere udsatte for pres fra arbejdsgiveren. Dermed bliver de uomtvisteligt ramt af reformen.**

Myte: Med reformen bliver ledige fleksjobbere sidestillet med andre ledige

"Fleksjob er en integreret del af arbejdsmarkedet, hvorfor det kun er naturligt, at der gælder de samme regler for ledige fleksjobansatte som for andre ledige. (...) Derfor skal perioden på ledighedsydelse følge den almindelige dagpengeperiode." (Side 16 i reformudspillet 'En del af fællesskabet').

Ledige fleksjobbere oplever forringelser med det samme. De vil få mulighed for at vælge medlemskab af en A-kasse og **omfattes dermed af samtlige regler med hensyn til dagpengeperiode, rådighed, aktivering og jobsøgning, men får ringere vilkår end andre A-kassemedlemmer.** Ledighedsydelsen nedsættes fra de nuværende 91 % af max. dagpengesats (pt. kr. 15.535 pr. måned) til 89 % af max. dagpengesats (pt. kr. 15.188). Vælger man at stå uden for A-kassen må man nøjes med kontanthjælp (pt. kr. 10.248 kr. om måneden for enlige, og kr. 13.732 for forsørgere).

Som ledig fleksjobber mister man fremover ret til ledighedsydelse efter to år og henvises så til kontanthjælp, mens man i dag modtager ledighedsydelse, indtil man finder et nyt fleksjob.

Myte: Mange fleksjobbere vil kunne arbejde mere, hvis de får incitament til det.

"Mange af de fleksjobansatte får det bedre over tid, og derfor skal ingen som udgangspunkt være i ordningen mere end fem år ad gangen." (...) "Samtidig ønsker regeringen en ordning, som i højere grad tilskynder fleksjobansatte til at øge antallet af arbejdstimer, hvis de kan, og eventuelt skifte fleksjobbet ud med et ordinært job." (Side 14 i reformudspillet 'En del af fællesskabet')

Regeringen antager, at fleksjobbere kan få det bedre, hvis de får økonomisk incitament til det. Det er der intet, der tyder på. I rådgivnings- og analysefirmaet DISCUS landsdækkende fleksjobanalyse, som regeringens reform benytter, angiver, at **kun 8 % af fleksjobbernes arbejdsevne er øget over tid.** 86 %

angiver, at de kan det samme eller mindre, end da de begyndte i fleksjobbet, og **kun 3 % angiver, at de måske ville kunne arbejde mere, hvis de fik økonomisk incitament** til det.

Læs undersøgelsen på <http://www.discus.dk/PWProjects.aspx?lang=da&mi=7&itmimain=4&itmi=11&it=501>.

Myte: Reformen gør det lettere for folk at få et fleksjob, selvom de kun kan arbejde meget få timer

"Regeringen ønsker en fleksjobordning, som i højere grad har fokus på at sikre, at mennesker med en meget begrænset arbejdsevne får adgang til arbejdsmarkedet." (Side 14 i reformudspillet 'En del af fællesskabet')

Fremover skal det være muligt at komme i fleksjob, selvom man kun kan arbejde 2 timer om ugen. Det vil få færre på førtidspension og flere i arbejde, mener regeringen. **Det er meget usandsynligt, at arbejdsgiverne vil og kan ansætte fleksjobbere i så få timer - ikke engang i de særligt rummelige socialøkonomiske virksomheder.**

"Jeg tror ikke på, at der findes ret mange arbejdsgivere, der vil ansætte fleksjobbere på under 8 timer om ugen. Det vil være meget vanskeligt at få en tilknytning til en virksomhed, hvis man er der i så få timer. Hvis man fratækker tid til pauser, toiletbesøg, small-talk etc., som også hører med til en arbejdsdag, vil der også være meget lidt reel arbejdstid tilbage." (Inger Steen Møller, direktør for den socialøkonomiske virksomhed Huset Venture og medlem af Det Regionale Beskæftigelsesråd i Nordjylland i Nordjyske 26.03.12.)

"Jeg tvivler på, at der er ret mange virksomheder, der vil oprette fleksjob med kun to-fem timers arbejdstid om ugen. Selve administrationen af ordningen vil være en barriere, og personen vil ikke blive en del af virksomheden, hvis man arbejder så få timer". (Erik E. Simonsen, underdirektør i DA. i MetroXpress 01.02.12.)

Regeringen har ingen konkrete bud på, hvordan de mange nye fleksjob skal findes, når der i forvejen er ca. 17.000 ledige fleksjobbere. Direkte adspurgt svarede beskæftigelsesminister Mette Frederiksen slet og ret, at "det er en kollektiv hovedpine" (Samråd i Beskæftigelsesudvalget 28.03.12).

Myte: Reformen investerer mange penge i de ressourceforløb, der skal forhindre, at unge mennesker førtidspensioneres

"Regeringen er villig til at investere (...) Derfor afsætter regeringen ca. 1,4 milliarder kroner årligt til indsatsen, når forløbene er fuldt indfaset." (Side 4 og 11 i reformudspillet 'En del af fællesskabet').

Det er ikke rigtigt, at regeringen afsætter 1,4 mia. kroner årligt til dette formål. **Investeringen i ressourceforløb og bedre sagsbehandling til unge under 40 år (i alt kr. 0,8 mia) finansieres primært af denne gruppe selv**, fordi de får en lavere ydelse end den førtidspension, de ville være berettiget til efter de nuværende regler, nemlig forskellen mellem kontanthjælpsatsen på 10.248 kr. om måneden og førtidspensionen på 17.075 kr. - for enlige (Se Arbejdsmarkedsstyrelsens notat "Samlet oversigt over økonomien i udspil om reform af førtidspension og fleksjob af 29. februar 2012).

Myte: Reformen gør det lettere for lavtlønnede fleksjobbere at oppebære en normal fuldtidsløn

Regeringens ministre fremhæver, at reformen gør det lettere for lavtlønnede fleksjobbere at få en almindelig fuldtidsløn. **Det er ikke korrekt. I den nuværende ordning får man netop fuldtidsløn** uanset timetal og lønniveau. Det indrømmer beskæftigelsesminister Mette Frederiksen faktisk selv: "I den nuværende ordning modtager fleksjobansatte normalt ordinær fuldtidsløn, og lønnen er uafhængig af arbejdsindsatsen." (Beskæftigelsesministerens svar på spg. 250).

Myte: I dag parkeres mange unge på permanent førtidspension

"[Det er] grundlæggende forkert, at vi som samfund sender unge mennesker på livslang pension." (Side 4 i reformudspillet 'En del af fællesskabet')

Der har aldrig været tale om, at nogen parkeres på førtidspension, og derefter ingen muligheder har for at arbejde. For det første giver den nuværende pensionslovgivning mulighed for midlertidig tilkendelse af førtidspension, hvis der er forventning om, at erhvervsevnen kan forbedres. For det andet er det med den nuværende lovgivning muligt at have et skånejob ved siden af sin førtidspension. For det tredje kan førtidspensionen sættes i bero eller afmeldes, hvis pensionisten får det bedre.

Hertil kommer, at revalideringsordningen allerede giver mulighed for den indsats, som regeringen ønsker med de såkaldte "ressourceforløb", men denne ordning bruges kun meget lidt.

Det betyder ikke, at regeringens forslag om "ressourceforløb" og bedre sagsbehandling er en dårlig ide. Det kan være et alternativ til tilkendelse af førtidspension til visse unge. **For at undgå at unge parkeres, kræver det at forsørgelsesgrundlaget er i orden, og at der er et arbejdsmarked og et uddannelsessystem, der er villig til at tage imod dem.**